

Chefers förhållningssätt till vetenskapligt kunskapsutnyttjande bland hälso- och sjukvårdskuratorer - en enkätstudie

Den 1/7 2019 infördes hälso- och sjukvårdskuratorslegitimationen, den första legitimationen för en grupp av socionomer¹. Från införandet av legitimationen och fram till 1 juli 2024 pågår en övergångsperiod för hälso- och sjukvårdskuratorer där yrkeserfarenhet, vidareutbildning utöver kandidatexamen samt examen från den nya legitimationsgrundande utbildningen ger behörighet². Under övergångsperioden har flera lärosäten infört ett hälso- och sjukvårdskuratorsprogram på avancerad nivå (60 högskolepoäng). Införandet av legitimationen har bland annat motiverats av att socionomutbildningen inte har ansetts ge adekvata förutsättningar för yrkesutövandet (Socialstyrelsen, 2014). Bland utbildningsmålen för hälso- och sjukvårdskuratorsprogrammet anges att studenterna ska ha insikt i aktuell forskning och i områdets vetenskapliga grund (SFS, 1993:100). Forskning visar att yrkesverksamma hälso- och sjukvårdskuratorer upplever begränsade möjligheter till vetenskapligt kunskapsutnyttjande på arbetsplatsen då flera barriärer förekommer, bland annat tidsbrist och bristande organisatoriskt stöd. Vetenskapligt kunskapsutnyttjande är en process som består av två delar, vetenskaplig kunskap och kunskapsutnyttjande (Ståhl & Lundälv, 2023). Vetenskaplig kunskap avser forskningsresultat framtagna enligt vetenskapligt vedertagen metod (McCafferty, 2022) och kunskapsutnyttjande avser att en professionell tar del av, bedömer och vid behov använder sig av kunskapen i sin yrkesutövning (Metzler & Metz, 2010). Universitetssjukhusen utgör ett särskilt intressant fall. I Sverige finns sju universitetssjukhus vilka samtliga är anknutna till ett av landets större lärosäten (Socialdepartementet, 2016). I universitetssjukhusens uppdrag ingår, förutom att bedriva hälso- och sjukvård, bland annat forskning, utbildning, kunskapstillämpning respektive kunskapsspridning. Dessa uppdrag avgränsas inte till några särskilda professioner utan gäller hela verksamheten (Socialdepartementet, 2016). Det saknas emellertid kunskap om hur chefer för hälso- och sjukvårdskuratorer vid universitetssjukhusen förhåller sig till villkor och utveckling av medarbetares möjligheter till vetenskapligt kunskapsutnyttjande samt hur de aktivt arbetar med att befrämja dessa villkor. Denna studie ämnar bidra till denna kunskapslucka.

¹ Vi är medvetna om att inte alla hälso- och sjukvårdskuratorer är socionomer i grunden, men en betydande majoritet av dem är det (Sernbo, 2019; Ståhl & Lundälv, 2023).

² Se Socialstyrelsens hemsida för specifika övergångsbestämmelser.

Den tilltänkta undersökningspopulationen är personer som innehar chefsroll eller sektionsledarroll³ för hälso- och sjukvårdskuratorer vid något av Sveriges sju universitetssjukhus.

Från dig som granskar detta paper önskar vi synpunkter på enkätens utformning och innehåll. Är det något som saknas? Är det något som behöver utvecklas? Är frågor respektive svar begripliga?

³ I platsannonser från exempelvis Västra Götalandsregionen respektive Region Halland anges att sektionsledarrollen bland annat innefattar att arbeta med och kring utveckling och utbildning. En sektionsledare är underställd en chef (benämns ibland som vårdenhetschef).

Enkätutkast

Bakgrundsinformation

Till att börja med önskar vi att du besvarar några bakgrundsfrågor om dig själv. De flesta frågor rör enbart din utbildnings- och yrkeserfarenhet. Dessa uppgifter är viktiga för att kunna göra jämförelser.

1. Vilket kön har du?

- ☐ Kvinna
- ☐ Man
- ☐ Icke-binär
- ☐ Vill inte svara
- ☐ Osäker
- ☐ Annat

2. Vad har du för examen från högskola/universitet? (exempelvis socionom, beteendevetare, sjuksköterska). Om du saknar examen från högskole-/universitetsnivå, vänligen ange det.

3. Vilken är din högsta avklarade utbildning?

- ☐ Gymnasie/motsvarande vuxenutbildning
- ☐ Kandidatexamen
- ☐ Magisterexamen
- ☐ Master-examen
- ☐ Specialistutbildning
- ☐ Grundläggande psykoterapiutbildning (steg 1)

☐ Psykoterapiutbildning (steg 2)

☐ Disputerad

4. Vad har du för befattning?

☐ Chef

☐ Sektionsledare

5. Hur länge har du arbetat som chef eller sektionsledare för hälso- och sjukvårdskuratorer?

Ange totalt antal år, även om du har bytt tjänst/arbetat med annat mellan tjänstgöring som chef eller sektionsledare för hälso- och sjukvårdskuratorer.

_____ år

6. Har du arbetat som hälso- och sjukvårdskurator vid universitetssjukhus?

☐ ja

☐ nej

7. Vid vilket universitetssjukhus arbetar du?

☐ Akademiska sjukhuset

☐ Karolinska universitetssjukhuset

☐ Norrlands universitetssjukhus

☐ Sahlgrenska universitetssjukhuset

☐ Skånes universitetssjukhus

☐ Universitetssjukhuset i Linköping

☐ Universitetssjukhuset Örebro

Vetenskapligt kunskapsutnyttjande

I den här delen kommer frågor som handlar om dig i din yrkesroll som chef eller sektionsledare för hälso- och sjukvårdskuratorer kopplat till vetenskaplig kunskap. Med vetenskaplig kunskap avses forskningsresultat framtagna enligt vetenskapligt vedertagen metod. Med vetenskaplig litteratur åsyftas litteratur baserad på vetenskapliga undersökningar, exempelvis vetenskapliga artiklar, vetenskapliga rapporter och avhandlingar. Att läsa vetenskaplig litteratur kan innebära att ta del av både helhet och delar av material. När du besvarar frågor som avser hälso- och sjukvårdskuratorer ber vi dig ha de medarbetare som du har ansvar för i åtanke.

8. Hur ofta läser du vetenskaplig litteratur?

- ☐ Nästan aldrig
- ☐ Några gånger per år
- ☐ Någon gång per månad
- ☐ Minst en gång i veckan

9. Hur ofta läser hälso- och sjukvårdskuratorerna vetenskaplig litteratur, enligt din uppfattning?

- ☐ Nästan aldrig
- ☐ Några gånger per år
- ☐ Någon gång per månad
- ☐ Minst en gång i veckan

10. Hur ser du på betydelsen av att hälso- och sjukvårdskuratorerna håller sig uppdaterade med aktuell forskning och vid behov använder den som underlag för sin yrkesutövning?

- ☐ Mycket viktigt

☐ Ganska viktigt

☐ Inte så viktigt

☐ Inte viktigt alls

11. Arbetar du på något aktivt sätt för att förstärka eller upprätthålla en regelbunden forskningsanknytning och kännedom om aktuell forskning bland hälso- och sjukvårdskuratorerna? Med regelbunden avses att det sker minst någon gång per månad.

☐ Ja (Leder till 11a)

☐ Nej (leder till 11b)

11a. På vilket eller vilka sätt gör ni det?

11b. Hur kommer det sig att det inte görs?

12. Vad behövs för att den vetenskapliga kunskapen ska kunna tillämpas i praktiken bland hälso- och sjukvårdskuratorerna på din arbetsplats? Ge gärna några exempel.

Tack för din medverkan!

Referenser

- McCafferty, P. (2022). "Do I Read it? No". Knowledge Utilisation in Child Welfare Decisions. *Child care in practice : Northern Ireland journal of multi-disciplinary child care practice*, 28(3), 438-463. doi:10.1080/13575279.2020.1765149
- Metzler, M. J., & Metz, G. A. (2010). Translating knowledge to practice: An occupational therapy perspective. *Australian occupational therapy journal*, 57(6), 373-379. doi:10.1111/j.1440-1630.2010.00873.x
- Sernbo, E. (2019). *Med avstegen som arbetsplats : en etnografisk studie av hälso- och sjukvårdskuratorns arbete*. Diss. Göteborg : Göteborgs universitet,
- SFS. (1993:100). *Högskoleförordning*. Svensk författningssamling 1993:100
- Socialdepartementet. (2016). *Driftsformer för universitetssjukhus*. Stockholm: Socialdepartementet, Regeringskansliet
- Socialstyrelsen. (2014). *Legitimation för kuratorer inom hälso- och sjukvård [Elektronisk resurs]*. Stockholm: Socialstyrelsen.
- Ståhl, D., & Lundälv, J. (2023). Health social workers and research knowledge utilisation - a Swedish survey study. *European Journal of Social Work*, 26(5), 908-921. doi:10.1080/13691457.2022.2148092